

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSI KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoctatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6 —

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST.

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szöveget minden közlés után 6 fillér (hátrajezari fizetés)

Egyéb hirdetésnél:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8

fél oldal ... • 16 — tízoldos oldal • 4

A díjak előre beutalendók a Szent-István-Társulathoz.

Szives figyelembe. Tisztelettel kérjük a katolikus és községi iskolák vezetőit, hogy a népiskolák ezidőszerint megállapítandó költségvetésébe méltóztassanak fölvenni a kath. iskolai és ifjúsági könyvtár megszerzéséhez szükséges egyévi összeget.

Prohászka püspök a tanítókhoz.

A Magyar Tanítók Otthona által január 5-én az újjáébredés közgyűlési termében tartott Rökk Szilárd-émlékünnepélyen Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök a következő ünnepi beszédet tartotta:

«Minden nemes, nagy élet kilátást nyújt az emberiség boldogulásának útjaira. Oly korban élünk, melynek világa tele van tavaszi vágyakkal. Az egész vonalon haladni, fejlődni akarunk; változtatni a régit, jobbat teremteni, igazságosabbak, bölcsőbbek akarunk lenni. Ezekben a tavaszi viharokban nekünk, kik a nép lelkét kezeljük, törekvéseinek kormányosai akarunk lenni. szét kell néznünk, honnan fúj a szél, melyik vitorlát húzzuk fel. Buzdit erre a világ kinja, mely intézményeink Prokrustes ágját megreseggetti, buzdítanak a lázas, majd megint tompa rezignációba merülő tömegek, buzdít az új renaissance-nak teremtő, elfáradni nem tudó szellem, mely egyre új típusokat léptet fel, új Tyraeusokat szólaltat meg... s beszél, félrebeszél, kiáltoz éneket egy új világról.

Új világ, újjászületés, rinascimento a program, azt tudjuk, de tudjuk-e, miből születünk újjá? Nem elég azt mondanom, hogy lélekből születünk újjá, mert van hideg, külsőséges, a világ felé fordított lélek s van egy gyengéd, bensőséges, önmagát bíró lelkeség, van termékeny és van meddő lélek; nem ebből, hanem amabból kell újjászületnünk, a lélekből, mely új, friss, erős életet hord méhében. Ezt a lelkeséget nem

képviseli technika, mechanika, ezek jók úttörőknek, köfajtóknak, sokat adnak s még többet ígérnek. Siessünk hát nyomába, siessünk hasznosítani erőit. Bele kell állítanunk retorikát az élet munkájába, műhelyekbe, könyvhába, forgalomba. Iparkodnunk kell a katódi, a rádium, a fémek esodálatos sugárzását fölértünk s nemcsak napsugárral, hanem Lebon sötét világosságával is a létet megvilágítani. De újjászületik-e az ember, ha a külső világot elváltoztatja, ha a kórházból lakóházat, a pusztából kertet csinál, de maga beteg, újjászületik-e az, ki tavaszt varázsol maga köré s ebben a halál gondolatával jár?

Nem születünk újjá szociálpolitikából, mely sokat ígér s nagy feladatok előtt áll s missziója van a lebujokban, a pincelakásokban, a bérkaszányokban, a párás gyárakban, a szűk síkatorokban hemzsegő gyermekekhez s igermegváltást, levegőt, napsugárt, tisztaságot, Evangéliuma édes, erős motívumokkal van telítve; szervezni akarja a termelést, de ez csak foltzás s nem újjászületés; lehet-e ezer folttal rinascimento-t csinálni?

Nem ad újjászületést a tudomány sem. Nincs teje, nincs szerelme. A tudomány nem teremt, hanem szemlél és rendez, leszakítja a virágot és herbariumokban rendezi, öl és spiritusban konzervál, boncol és praeparál: hivatása nem újat teremteni, hanem a meglévőt szemlélni s lefoglalni. Nem teremt semmit, hanem csak megért s maga is rászorul a lendületes, szárnyaló szeretetre.

Az újjászületés a lélek meleg mélységeiből fakad; azokból a régiókból, ahol az erkölcsi világ eseményeinek bűbajos csillagai ragyognak, azokból a mélységekből, ahol az öntudatnak kiváltságos érzései emelkednek, ahol a mély, lelkes tendenciák fakadnak, ahol öntudatára eberdünk önmagunk nagyságának, fölényének, szépségének, ahol az örök élet perspektívái nyílnak. Ez a lelkeség ad erőteljes világnézetet, ad a léleknek alapot, az embernek hitet, reményt, teremt bele friss, üde, tavaszi lelket.

A csillagoknál magasabb, geológiai mélységekkel mélyebb világ van bennünk, a tér és idő fölött áll, keresztül vágja magát a sötétségen az Istenhez. A fizikai, az elméleti, az erkölcsi és vallási világnézetek, mind csak a lélek szempontjából vannak, általa van az igazi újjászületés. Amely filozófia, egyeniséget elhervaszt, magára csúfol, amely nem tud diadalmas eneket zenégni az ebredő életnek, gyengeségnek adja jelet. Igazi filozófia az, mely erős egyeniségeket ad az emberiségnek.

Azok a filozófiák, melyek felretették a vallássságot, gyenge egyeniségeket adnak, kiknek világában nincs ihlet és nincs illat, nincs benne áldozatkész szeretet. Csak néhol akadnak kiváló egyeniségek, kik bár érzelemben távol állanak, mégis Krisztus-festők, kik a rinascimentonak nem tudnak más ideált odaállítani, mint Krisztus glóriái alakját.

A diadalmas Istenember keresztül ragyog a változó kulturák nivóján, néha sötétebben, néha ragyogóbban. A tanítóknak, a szívek idomítóinak kötelességük bizni ebben az eszmében, a lélek táplálékait keresni. Aki erről lemond, az veszve van. Hinni és bizni kell az erkölcsi erőkben és nem elvág a gazdasági rendszerre hárítani a felelősséget. Meg kell teremteni az egyeni felelősség érzetét, addig a társadalom a régi nyöglegességben marad. Meg kell tagadnunk a geníusz tiszteletét azoktól, kik a geníusz hatalmával visszaéltek.

Többször szakította felbe a tetszészaja a nagyszabású beszédet, melyet Barcza Albin elnök köszönt meg szép szavakban, köszönetét mondva egyszerre mind a Budai Daloskörnek a közreműködésért, valamint a főváros tanácsának a terem átengedéseért. Az ünnepélyt a «Szózat» hangjai zárták be.

Népiskolai könyvtárügy.

(Néhány észrevétel.)

A közoktatásügyi miniszterium legutóbb kiadott jelentése szerint a népiskolai ifjúsági könyvtárügy országszerte a kezdet legelején áll. Az összes elemi népiskolákat számbavéve, még csak minden 15-ik iskolában van ifjúsági könyvtár s ezek legtöbbjéből is hiányzik minden tervszerűség. Hogy a népiskolai könyvtárak ennyire elhanyagolt és többé már el nem odázható ügye végre sikeresen föllendüljön, elhatározta a kormányzat, hogy az állami és államilag segített községi elemi népiskolákban haladéktalanul fölállíttatja a könyvtárt s ahol szükséges, ott erre a célra államsegélyt ad. Ebből kifolyólag 2196 állami könyvtart rendelt meg félmillió korona értékben.

A Szent-István-Társulat legutóbbi közgyűlésén előterjesztett igazgatói jelentésben is az foglaltatik, hogy a népiskolai katolikus könyvtárak ügye a kezdet kezdetén áll. Iskoláink nagy szá-

mához mérve elenyésző keves a könyvtárak száma s ezek közül is a régebben fölállítottak között sok a teljesen értéktelen.

E teren való elmaradottságunk okát kettőben találom; elsősorban katolikus iskoláink sajátos viszonyaiban s másodsorban a katolikus iskolák vezetőiben.

Számtalan plébános-tól hallottam: uram, én teljesen átértem a jó könyvek sokoldalú hasznát az iskolában, minden örömmel minden alkalommal azon vagyok, hogy könyvtárt létesítsünk, a szükséges pénzzel is rendelkezünk, de mindhiába, az *iskolaszék* az úr e tekintetben és sajnos, annyira még magyar a magyar, hogy könyvre nem költi a pénzt. Ha egyházhátóságomtól utasítást mutathatnék elő a könyvtár kötelező fölállításáról, rendben volna az ügy.

Ezen az alapon javasoltam én egyetemes gyűlésünknek a *kötelező* könyvtárállítás elrendelését. Természetesen, a teljesen vagyontalan iskoláknál e rendeletnek sem lesz haszna, de az elegendő anyagi eszközökkel rendelkező iskolák legnagyobb részénél esakis így lehetséges könyvtárt szervezni.

Még más oldalról is hasznos a kötelezővé tétel: a katolikus iskolák egy némely lanyha vezetőinek serkentésére. Mert mintha a modern élet blazirtsága, fásultsága már a vidék egészséges levegőjét is megfertőzte volna, már a nagy célok sem bírnak tette sarkalni közülünk bizony nem keveset. A katolikus közömbösséget, a magyar tetovázást célszerű eszközökkel kell az okos munkálkodás medrébe szorítani.

E végből tisztelettel *kérjük a Katolikus Tanügyi Tanácsot, késeletem nélkül hasson oda, hogy a katolikus tanítók III. egyetemes gyűlésének a népiskolai könyvtárakról hozott határozata a magus püspöki kar által jóváhagyassék és életbe léptetessék.* Ha ez megtörténik, akkor ország-szerzte egy csapásra föllendül a könyvtárak szervezésének ügye s ezáltal a magyar katolikus népnevelés egy hatalmas lépéssel haladt előre.

És még egy kéréssem van Tanügyi Tanácsunkhoz. Az előbbinél nem kevésbé fontosabb. Erkölcsi erejének egész súlyával *hasson oda illetékes helyen, hogy az állam költségén ne csak állami könyvtárak szereztessenek be, hanem katolikus könyvtárak is és hogy könyvtárlétesítésre ne csak állami és községi, hanem katolikus jellegű népiskolák is kapjanak államsegélyt.* Hiszen az államsegély az ország közvagyonából adatik s a közös terhekkel szemben közös jogoknak kell állaniok. Ha kulturális nagy célokra megilleti az államsegély az állami és községi iskolákat, ép oly joggal megilleti a hitvallásosakat is. S ha katolikus iskoláink tanítói államsegélyben részesülnek, bár az államiakétól eltérő tanításterv szerint működnek, úgy a könyvtársegélynél sem lehet akadály az, hogy a katolikus könyvtár eltér az államtól. Mert ez az eltérés *a mi* rendkívüli nagy előnyünk. Hiszen az állami könyvtárral éppen a legszámottevőbb peda-

rógusok nincsenek megelégedve (lásd a «Nép-művelés» múlt évi összes füzetét), míg a katolikus könyvtár minden tekintetben kiállja a kritikát. S minthogy katolikus gyermekeknek csakis a *Szent-István-Társulat könyvtára* felel meg, oda kell hatnunk, hogy az állam ne *oktrojálja* rá a katolikus nép különösen államilag segélyezett községi iskolaira a maga, erkölcsi és vallási szempontból káros hatású szellemi táplálékát. A mai kormányzat meg van tisztítva a vad liberalizmus fattyúhajtásaitól; nekünk, katolikusoknak, semmi téren sem szabad immár késlekednünk, hogy jogos igényeinket magunkhoz méltóan megvalósítsa az államhatalom.

Budapest.

Wohlmuth Ernő.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

Egyházközségi iskolaszéki határozatok testimonium legale nélkül is jogervényesek és közigazgatási segédlettel végrehajthatók. A nagymélt. m. kir. Vallás- és Közokt. Miniszter úrnak elvi jelentőségű alábbi határozatát, — mely szerint akár az egyházközség, összesége, akár annak törvényes képviselője: az iskolaszék, új terhek vállalása iránt vagy meglévő viselésének módosításaira néze közig. hatóságok közreműködése nélkül jogervényes és közigazgatási segédlettel végrehajtható határozatokat hozhat, — gyakorlati fontosságánál fogva a t. Lelkész uraknak fölmerülő esetekben műbeztartás végett, tudomására hozom: «A magyar Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztertől. 55135. szám. — Méltóságos és Főtisztelendő Balás Lajos rosznyói római, kath. püspök úrnak. Ez évi április hó 7-én 1200. sz. a. kelt nagybecsű előterjesztésre van szerencsém a következőben tisztelettel vártasolni. Ama kérdés tárgyában, vajjon az önkormányzatilag nem szervezett egyházközségeknek új terhek felvételéről s illetőleg a meglévő terhek viselésének újabb módosztatásáról rendelkező határozatait az egyházközségi megerősítésen kívül még a közig. hatóságok közreműködését is igénylik-e, ahhoz, hogy jogerősek s ez alapon végrehajthatók legyenek: a mi elsőben is a közig. közegeknek, illetőleg hatóságoknak a Méltóságod előterjesztésében említett esetekben való közrevonását illeti, megjegyzem, hogy miután a nevezett közegek és hatóságok eljárását és közreműködésük kötelezett eseteit törvények és törvényerejű rendeletek határozzák meg: kétségtelen, hogy csakis oly ügyekben, azaz oly ténykedéseknél tartoznak megjelenni és közreműködni, melyek a törvény vagy rendelet által hatósági körükbe utalva vannak. Viszont bizonyos, hogy még a törvényileg, illetve törvényerejűleg kötelezett eljárások alkalmán kívül is a közig. tisztviselők eljárni hivatva vannak, s mint Méltóságod is említi, tényleg részt is vesznek számtalan olyan általánosabb érdekű kérdések létesülésében, melyek a hivatali kerületük határam belül élő közönséget egészében, vagy nagyobb tömegében érdeklik. De ott, ahol valamely kérdésben erre nézve kötelező rendelkezés fönn nem áll, a közig. közeget nem lehet kényszeríteni közreműködésre. A Méltóságod által felhozott eset pedig éppen ilyen, vagyis nem létezik kötelező szabály, mely előírná, hogy egy községnek valamelyik bitefelekezethez tartozó közönsége által felvenni szándékolt kölesön ügyében a fő-zolgabíró, az alispán, vagy más közig. közeg közrehatni legyen köteles. De hozzátéendő, hogy ott is, ahol a nevezett közegek hivatászerű kötelezettség nélkül jelennek meg, ebbéli jelenlétük és ott végzett ténykedésük éppen amiatt nem is teheti hatályosabbá a hozott határozatot, mert nem hivatalos működésből folyólag működtek közre. Egyébként Méltóságod is idézett beadványának tartalmából kivehetőleg elismerte, hogy a felhozott esetben a gömör- és kishontvármegyei alispán meghívása nem is hivatalos kötelezett-

ség formájában, hanem csak hiteles személyi tanúsítás alakjában foglalható helyet és hogy a meghívás elől való kitéréssel szemben semmiféle kényszer nem volna alkalmazható. Ennel sokkal lényegesebb azonban a felvetett kérdésnek az a másik része, hogy az ekkert, u. n. legale testimonium nélkül létrejött ügyletek végrehajthatók-e? E részben részletes elvi fejtegetések helyett utalok arra, hogy az önkormányzatilag még nem szervezkedett egyházközségeknek törvényszerű képviselői szerve gyanánt az egyházközségi iskolaszék már a közig. főhatóságok részéről elfogadott s ekkert az egyházközség nevében a szabályszerűleg megalakult iskolaszék által kötött jogügyletek jogervényeseknek ismerendők el, mihelyt ezekhez az egyházmegyei főhatóság is kifejezetten hozzájárult. Kimondta ezt az elvet akkori hivatali elődöm 1717/898. sz. rendeletében. E mellett ügyembe veendő, hogy egy felmerült eset alkalmából meg a m. kir. Curia mondta ki 2439/903. sz. határozatában, hogy a r. k. egyház képviselője a megyes püspököt illeti. Ezeknek összevetése mellett a felvetett kérdésre feleletül kijelentem, hogy az önkormányzatilag nem szervezkedett egyházközségek által új terhek felvételéről, vagy meglévő viselésének módosításáról rendelkező határozatait mindig feltevé természetesen, hogy törvénybe, rendeletbe nem ütköznek és szerzett magánjogokat nem sértének jogervényeseknek tekintendők és ehhez képest közig. segédlettel végre is hajthatók, ha a törvényszerű alakítások betartása mellett vagy az egyházközség összes tagjai által, vagy a szabályszerűleg megalakult iskolaszék által hoztak és ezenfelül a megyes püspök által is kifejezetten jóváhagyattak, közig. hatóságok közreműködő étehat ezek a határozatok nem igénylik. Fogadja Méltóságod őszinte tiszteletem nyilvánítását. — Budapest 1906. szeptember hó 20-án. *Apponyi sk.*»

EGYESÜLETI ÉLET.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács ülése. A Kath. Tanügyi Tanács dec. 27-én tartott ülést a Szent-István-Társulában, mely alkalommal huszonkétezer katolikus tanító nevében foglalt állást a fizetésrendezés kérdésében. Az ülést Szentgyörgyi Jordán Károly apát, egyházi elnök 10 órakor nyitotta meg szép beszéddel, melyet szövegről szövegre közöltünk. A megnyitó után elnök jelent, hogy a Katholikus Tanügyi Tanács testületileg vett részt a Rakóczi-ünnepélyen s a hamvakra koszorút helyezett. *Zichy Gyula* gróf pécsi püspök védnök elnök, a jelen ülésen nem vehetett részt, nyajas szavakkal üdvözli a tanácsot. A gyűlés hódoló tisztelettel táviratban küldte üdvözlését a védnök elnökhöz, mint a magyar kath. tanítók vezéréhez. A bíboros hercegprímás meg-rosította az augusztusi kath. tanítói kongresszuson őt erre megválasztott Orsz. Kath. Tanügyi Tanácsot. A gyűlés megválasztja I. hitoktatói, II. tanítóképző, III. népoktatást, IV. nőnevelési szakosztályt. A tankönyvvizsgálóbizottságra vonatkozólag a Tanács elnöksége a Szent-István-Társulat elnökségével egyetértőleg terjeszt javaslatot a bíbornok-hercegprímás ő Főmagassága elé. *Barabás György* a fizetésrendezés ügyében készített memorandumát terjeszti elő, kijelentvén, hogy a katolikus tanítói kar teljes bizalommal viseltetik a nemzeti kormány iránt, számol az ország helyzetével és nem kíván mást, mint oly sors biztosítását, amelyben hivatását a nélkülözések elhárításával lelkesen teljesítheti. A katolikus tanítók kívánsága, hogy köztisztviselőknek nyilváníttassanak, hogy a XI, X. és IX. fizetési osztályba soroztassanak, hogy a hazafias bitvallásos és községi iskolák méltányos államsegélyben részesüljenek, a kántori fizetések ne tekintessenek tanítói fizetésnek, a terménybeli fizetések megváltassanak, a szolgálati évek száma 5-re szál ittassék, a fizetésrendezés 1907 január 1-től számíttassék, az ország összes tanítói egyenlő fizetésben részesüljenek és joggal várják a kormánytól a nem állami tanítók is azokat a vasuti kedvezményeket, melyeket állami karársaik már régen élveznek. *Ember Károly* hangsúlyozni kívánja, hogy a memorandum kívánságai az

Pölvhívás előfizetésre.

Tisztelettel kérjük az igen tisztelt *iskolaszéki elnökök urakat* és a katolikus tanítói körök vezetőit, hogy a «Népnevelő» hivatalos katolikus tanügyi lapra folyó év január havától **előfizetni sziveskedjenek.**

Meg vagyok győződve, hogy a mindössze csekély 6 korona évi előfizetési összeget minden katolikus iskolaszék és katolikus tanítói kör saját pénztárából könnyen fedezheti. Az ily tömeges előfizetések lehetővé teszik azt, hogy a lapot a mostaninál nagyobb terjedelemben adja ki a *Szent-István-Társulat*. Az elvitázhatatlanul igaz, hogy a «Népnevelő» mostani terjedelme mellett is a lefolyt 12 év alatt óriási tevékenységet fejtett ki a magyar katolikus iskolaügyi emelésére és megfontolt, de őszinte és bátor működésével határozott sikereket ért el a katolikus iskola fejlesztése és a tanítók erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítása körül. Ezen hatásai csak fokozódnának a lap terjedelmének kibővítésével. Ismételjük a nemes cél érdekében előfizetésre hívó kérésünket.

Az előfizetések a «Népnevelő» kiadóhivatalához intézendők. Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.

VEGYESEK.

Katolikus tanítók fizetésügye. Az Országos Katolikus Tanügyi Tanács — miként értesültünk — folyó hó 20–26-ka között rendkívüli ülést tart, amely kizárólag a III. országos katolikus tanügyi kongresszusnak a tanítói fizetések rendezése ügyében hozott határozatainak végrehajtásával foglalkozik. A Tanács testületileg tisztelegni fog az országgyűlés, valamint a kormány elnökénél és a vallás- és közoktatásügyi miniszternél, hogy átnyújtsa a magyar katolikus tanítók memorandumát. Ugyancsak átnyújtja a fizetés rendezésére vonatkozó memorandum egy-egy példányát a koalíciós pártok elnökségeinek is.

Értesítés. «A Keresztény Szövetkezetek Központja 1905. október havában az ország több helyén tartott szövetkezeti értekezleteket a kötelékébe tartozó fogyasztási szövetkezetek vezérferfiaival. Ezen idő óta sok anyag halmozódott össze, melyre nézve gondolatainkat kiésszélni, egymást felvilágosítani kell. Ez okból a Keresztény Szövetkezetek Központja az idén ismét most január hóban kezdődőleg mint olyan időben, amikor a kisgazda legjobban ér rá szövetkezeti dolgokról tanácskozni, szövetkezeti értekezletre hívja össze. Pápa, Szolnok, Gvör, Nagykanizsa, Miskolc, Zenta és Nagybánya városokba az összes ezen környékeken levő szövetkezetek vezérferfiait és a szövetkezeti eszme barátait azzal a kérelemmel, hogy oda minél nagyobb számmal összeseregleni sziveskedjenek. A határnapot a kötelékünkbe tartozó szövetkezetek mindegyikével körözüvény által tudatjuk. Ugy több napilapban is, valamint a «Szövetkezzünk» című hivatalos lapunkban is közzétesszük.» A Keresztény Szövetkezetek Központjának igazgatósága Budapesten, Bakács-tér 1. sz.

Szinielődás Sempitén. A semptei (Nyitra m.) róm. kath. elemi iskola növendékeivel igen szépen sikerült

pásztorjátékot rendezett *Schronk* Aajos kántortanító. Fáradságot nem ismerve minden igyekezetével azon volt, hogy ezáltal az egész községnek tanulságos és kellemes estét szerezzen. Színe került «A szent Karácsony» című pástorjáték öt felvonásban. Az előadást, amelyen nagyszámú helybeli és vidéki közönség vett részt, közkívánatra négyszer kellett ismételni. Az előadásokon jelen voltak a legnagyobb meglepedésüket és elismerésüket nyilvánították a szereplő fiúk és leányoknak, akik kivétel nélkül mind főtajkúak voltak, s ennek dacára oly zamatos magyarsággal adták szerepüket, hogy tősgyökeres magyar fiúk sem adhatták volna elő különben. A szünetek alatt a helybeli önkéntes tűzoltó testület zenekara hangversenyzett. Az erkölcsi haszon mellett nagy az anyagi is, mert dacára a csekély belépti díjnak mégis szép összeggel gyarapította az iskolai pénztárt. Halás elismerés illeti ezért a rendező kántortanítót, *Schronk* Aajos urat, aki fáradságot nem ismerve szerezte a sempteekeknek e kellemes estéket.

Halalozás. *Perepatis Ferenc* bősarkányi nyug. főtanító f. évi január hó 4-én életének 70-ik évében hirtelen elhunyt. Földi maradványait f. hó 6-án általános részvét mellett temették el. Az ö. v. f. n!

Szerkesztői üzenetek.

Adakozzunk az orsz. kath. tanítói árvaházra. Többeknek a tanítói fizetésügyben beérkezett közleményeket tüzetesen áttanulmányoztuk és a részletekre vonatkozó praktikus véleményeket közölni fogjuk. A nem állami tanítók és így a kath. tanítók kívánságát is az Országos Katolikus Tanügyi Tanács memoranduma magában foglalja, amelyet a III. katolikus tanügyi kongresszus megbízásából a kath. tanítóság küldöttsége juttatja az illetékes tényezők elé. — **K. D.** A jövő szám hozza. — **B. Gy.** Beérkezett. Az országgyűléshez benyújtandó kérvényt sokszorosítottjuk. — **K. F.** A hozzászólás jónni fog. Bizony mi örülnénk annak legjobban, hogy ha bővebb terünk volna. A kiadó Szent-István-Társulat készséggel nagyobbítaná a lapot, ha többet áldozhatna a magyar népoktatás oltárára. A lap mostani alakja mellett is nagy összeget emészt föl a lap ingyenes kiadása. De ha minden kath. iskolaszék és tanítói kör előfizetne a lapra, akkor mindnyájunk óhaja azonnal teljesülhetne. Több levélre a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Kérelem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Ekecsi (Komárom m.) róm. kath. iskolához egy oklevéles férfi arto kereseték. Javadalma: Külön butorozott szoba, éli fűtéssel és 800 kor. a hitközségtől, 100 kor. mellékjövedelemre is számíthat. Kötelesege egy tarteremben tanítani, kántoriakban segédkezni, a gyermekeket a templomba kísélni, ismétlősöket tanítani. Kérvények iskolaszéki elnökhöz *január hó 24-ig* küldendők, állását tanév közben el nem hagyhatja, február 1-én elfoglalja. 9 1—1

Komárom megye **Guta** nagyközség róm. kath. iskolaszéke egy osztálytanítói állásra *január 15-ig* pályázatot hirdet. Javadalmazása 800 kor., 400 kéve rozse, butorozott szoba. 11 1—1

Románfalui róm. kath. II-ik tanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: államsegély 656 kor., községi pénz-

Magyar Dallamos

Ünnepi Praeludiumok

az összes hangnemekből

irták: főt. Stacke István és Kontor Elek.

E könyv 32 hosszabb dallamos praeludiumot tartalmaz s a magyar katolikus anyaszentegyház isteni tiszteletén kiünö szolgálatot tesz s remesak kar-nagyoknak és kántortanítóknak, hanem mintázóknak, kik az orgonát vagy harmoniumot játsznak — sőt a zongorázóknak is — kedves élvezetet nyújt a lent nevezett s művészi ízléssel kiállított mű. Még a legnehezebb hangnemekben írt praeludiumok is egész könnyű stílusban vannak megkonstruálva. Ára 5 kor., egyházi orgonistáknak és tanítóknak 4 korona.

Megrendelhető kollégáink, a szerző lakcímén:

Kontor Elek Budapest, VII., Csömöri-út 42.

Ugyanitt megrendelhető még a pénz előzetes be-küldése mellett bérmentve:

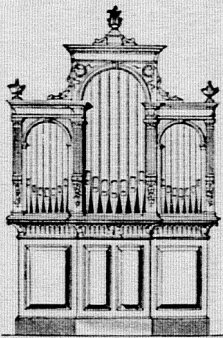
«Hazafias Mária-dalok» (10 dal) ára 3 K tanítóknak 2 K
«Immaculata» (3 dal) ára ... 2 K
«Miatyánk» 12. ezer (2 dal) ára ... 2 K
«Hazánk Nagyszszonya» (10 dal) 3 K tanítóknak 2 K
«Tanító-Induló» ára ... 2 K tanítóknak 1 K

644.

CSEH ISTVÁN

orgona- és harmo-
nium építőmester

Egerben.

Ajánlkozom minden-nemű templomi orgona-és harmonium készítésére a legújabb légnyomatú, (pneumatikus) eső-rend-szer szerint, igen jutá-nyos árak mellett.

Régi orgonaátalakításokat, javi-tásokat, tisztításokat és hango-lásokat olcsón vállalok el jót-állás mellett.

Zimmermann Gyula Henrik, Lipcse.

Legjobb szerkezetű harmonium gyára.

Üzletek: Lipcse, Szent-Pétervár, Moszkva, Riga, London.
Egyedüli képviselő Magyarország és Ausztria részére:

Hörl Nándor Pozsony, Ventur-utca 24.

Számos elismerőlevél kiváló szak-tekintélyektől, az egész világból.

A Zimmermann-féle harmoniu-mok művésziesen hangolják, mindenütt feltűnést keltenek elvárásloan szép összhang-jukkal. Előnyös felté-teleink tanítók részére: A vételár felének vagy legalább egy harmadának lefizetése és a maradék részletekben meg-egyezés szerint.

Költségmentes szállítás.

Képes harmoniumárjegyzék ingyen.

További különlegesség templomok és iskolák részére: Igen erős szerkezetű, német módszerű, légnyomatú harmoniumok igen erős atható hanggal. Igen erős kereslet miatt kérjük a meghízasokat illejekorán közölni.

Pr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34926. sz. szabadalmát képes

„KAROLIUM“

vér- s pajzstetű, fakacac, poloska és a mézgasodást előidéző élősdieket irtó szer, mely ezen élősdieket biztosan elpusz-títja és a fákat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény

Kizárólagos vezérképviselet a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utasítása folytán készített vértetű-keveréket gyümölcsfáimnál még a múlt év nyarán teljes sikerrel alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kiirtására az egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén mind remeken hajtottak és termőképességüket vissza-nyerték.

Kiváló Hatalmait

Hets Ödön s. k.

Katholikus, egyházi és szép-

irodalmi kiadványok:

Ünnepnapok ::

Egyházi és társadalmi beszédek. Irta: MIHALYFI AKOS dr. Ara füzve 4 kor.

Párbaj és becsület

Társadalmi regény. — Irta: LILIEN ANNA báróné, fordította: HODACS AGÓST. — Ara füzve 3 korona.

Az én hiveim ::

Elbeszélések. Irta: DOMONKOS ISTVAN. Ara füzve 2 korona.

Az erények gyöngye ::

A keresztény ifjúság számára. Irta: DOSS ADOLF, fordította: BORSICZKY OSZKAR. Ara kötve 1 korona 50 fillér.

Legendák könyve

Költemények. Idegen irodalmakból fordította: GYULAI AGÓST. Ara füzve 2 kor., kötve 3 korona.

Ünnepi szentbeszédék ::

Irta: MÁRTON MÁTYÁS. Ara füzve 3 korona.

Az ember eredése,

faji egysége és kora. Irta: PLATZ BONIFAC dr. Ara füzve 5 korona, díszes vászonkötésben 6 korona 60 fillér.

Népmissiók kézikönyve

A világi papság által rendezett missiók számára. Irta: ROVAISZ FERENC. Füzve 4 K.

A nagy mesterség

vagyis a gyermekek első házi nevelésének a mestersége. Irta: SZUSZAI ANTAL. Ara 1 korona.

Csendes esték ::

Elbeszélések. — Irta: HUFTFLESZ ARMAND. Ara füzve 1 korona 20 fillér.

Öt világrészen keresztül

A művelt közönség, de különösen az ifjúság számára. Irta: SEBŐK IMRE dr. Ara füzve 6 K., díszes vászonkötésben 8 K.

Vasárnap délután

Képek a falu világából. Öt elbeszélés. A magyar nép számára. Irta: HELVEY LAJOS dr. Ara füzve 1 korona.

Esték a genfi tó partján

Lengyelül írta: MORAWSKY MARIAN, magyarul: JANDI BERNARDIN. Füzve 2 50 K.

Katholikus Budapest ::

Kalauz azok számára, kik Budapest katólikus intézményei iránt érdeklődnek. Ara füzve 1 korona.

Megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest, IV., Kecskeméti-utca 2.